

บทที่ 4

ศักยภาพของท้องถิ่นกับการจัดการจัดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม

ในการวัดมูลค่าเพิ่มของสินทรัพย์ชุมชนจากการจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ได้กำหนดแนวทางการศึกษาไว้กับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยบทบาทหน้าที่การบริหารจัดการดูแลท้องถิ่น ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ที่เข้าร่วมโครงการวิจัยในปี 2551 กับความสัมพันธ์ของชุมชนในแต่ละพื้นที่ ทำให้ทราบถึงศักยภาพทางด้านทุนทางสังคม หรือสินทรัพย์ชุมชนของทั้ง 42 องค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะที่เป็นผู้ขับเคลื่อนแนวทางของการพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจและสังคม การกรอบการพัฒนาของงานวิจัยครั้งนี้ทั้ง 4 ด้าน คือด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวและการเกษตร ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษา ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงศักยภาพของท้องถิ่นกับการจัดการสินทรัพย์ในชุมชน ในประเด็นแต่ละด้านของการทำงานทั้งสองฝ่าย ไว้ดังนี้

4.1 ศักยภาพของท้องถิ่นกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

(4.1.1) บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ความสำคัญของการมีองค์การบริหารส่วน ท้องถิ่นในระดับตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อสภาตำบลได้พร้อมตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้จึงปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีผลบังคับใช้ตามกฎหมายในวันที่ 2 มีนาคม 2538 ซึ่งถือเป็นวันกำเนิด อบต. ของประเทศไทย ส่วนรูปแบบในการบริหารงานมีลักษณะเช่นเดียวกับ การปกครองระดับประเทศ คือ แบ่งการปกครองออกเป็น 2 ส่วน ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเปลี่ยนรูปแบบการเลือกตั้งเป็นแบบเลือก โดยตรงปลายปี 2546 และฝ่ายสภา ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการ ทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ และความโปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีข้าราชการประจำ เป็นผู้แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลตามแผนการพัฒนา ที่วางไว้ ภายใต้การดูแลของท้องถิ่นจังหวัด สังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น

1) ศักยภาพในการบริหารจัดการท้องถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันได้แบ่งภาคส่วนจากส่วนกลาง กระจายอำนาจลงยังส่วนล่าง บทบาทหน้าที่สำคัญจึงลงไปสู่หน่วยงานภาครัฐของแต่ละพื้นที่ในรูปของ เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีหน้าที่หลักในการสร้างบทบาทที่ชัดเจนในชุมชน เพื่อเป็นศูนย์รวมการกระจายการพัฒนา ด้านการสร้างเศรษฐกิจและสังคมในระดับฐานรากไปสู่การพัฒนาพร้อมกับความต้องการของชุมชน ด้วยบทบาทและความสำคัญดังกล่าว การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องเข้าใจและทราบศักยภาพในส่วนปัจจัยการทำงานของตนเองให้ชัดที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนให้ได้มากที่สุด

1.1) ศักยภาพทางด้านทรัพยากรบุคคล ด้วยบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นโดยมีประชาชนมีอำนาจตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนด ความพร้อมของทรัพยากรบุคคลที่จะเป็นผู้เข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าว จึงมีความสำคัญ ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ การรู้จักท้องถิ่นและสามารถเข้าถึงท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ผู้นำหรือนายกองการปกครองส่วนตำบลและคณะผู้บริหารจึงมาจากการเลือกตั้งของคนในพื้นที่ เป็นที่รู้จักและชุมชนมีความต้องการ เพื่อให้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่นนั้น เพื่อให้มีความเชื่อมโยงและเข้ากับชุมชนได้

1.2) การจัดโครงสร้างองค์กร องค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดโครงสร้างการบริหารงานเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการองค์กรตามโครงสร้างและและกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้เพื่อเป็นเป้าหมายและแนวทางของการบริหารจัดการองค์กรขององค์การบริหารตำบลแต่ละแห่ง ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แสดงตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.3) การจัดการด้านผลประโยชน์ทางด้านการจัดสรรผลประโยชน์และการให้บริการประชาชน โดยหลักการทำงานของ อบต.คือการเข้าถึง และเข้าใจประชาชน การให้บริการประชาชนจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานของ อบต.วิธีการให้บริการของ อบต.ต่างถูกนำเสนอเพื่อความสะดวกสบายของประชาชนทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการบริการในลักษณะจุดเดียวพร้อมสรรพ one stop service และการบริการแบบเคาน์เตอร์เซอร์วิส

1.4) การประสานงานและการสื่อสาร มีบทบาทและความสำคัญต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมาก นับได้ว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อเท็จจริงให้กับท้องถิ่นอีกทั้งเป็นการรู้จักท้องถิ่น และการประสานงานในท้องถิ่นให้ชาวบ้านได้รับรู้รับทราบ กิจกรรม การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และเป็นสิ่งสำคัญที่จะรับรู้ถึงปัญหาและความต้องการร่วมกันกับท้องถิ่น ที่เห็นได้ชัดคือ

1.5) วัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กร เป็นกรอบบังคับรูปแบบการทำงานขององค์กร ที่ถูกถ่ายทอดจากผู้บริหารและพนักงานในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น องค์กรที่ต้องการปรับตัวอย่างรวดเร็วจึงต้องใช้วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดทิศทางขององค์กร มากกว่าที่จะใช้กฎระเบียบที่เชื่อกันว่าไม่สามารถจะกำหนดข้อบังคับให้ครอบคลุมได้ทุกกรณี ในทางบริหารการพัฒนาองค์กรจึงใช้วัฒนธรรมขององค์กรเป็นเครื่องมือในการแก้ไข โดยการสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยเฉพาะงานบริการชุมชน ที่คุณภาพของงานบริการอยู่ที่การประพฤติปฏิบัติตัวของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ ควรกำหนดขั้นตอนวิธีการให้บริการให้กับคนในชุมชน เพื่อให้เกิดความประทับใจ ผู้บริหารจึงต้องคิดถึงรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการในการให้บริการที่ค้ำประกันความประทับใจอยู่เสมอ เพราะรูปแบบเหล่านั้นคือภาพพจน์หรือภาพลักษณ์ของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรที่ชุมชนมองเห็น นั่นเอง

1.6) การมีส่วนร่วมและการเป็นเจ้าของ ด้านกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมโดยเฉพาะจากประชาชน การจัดทำประชาคมจึงเป็นแนวทางหนึ่งเพื่อให้เกิดการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมปฏิบัติของคนในชุมชนเพื่อรับทราบความต้องการ และปัญหาที่แท้จริงของคนในชุมชน อบต. เปรียบเสมือนแม่ ซึ่งพ่อกับแม่ต้องปรึกษาหารือกันทำประโยชน์ให้กับลูก คือประชาชนนั่นเอง

ดังนั้นบทบาทของ อบต. และประชาชนต้องช่วยดูแลกัน เน้นการมีส่วนร่วมของทุกคน ถือว่าพื้นที่ที่เราอยู่ ทุกคนต้องมีส่วนรับผิดชอบ อย่าคิดว่าเราเป็นนักการเมือง ให้ถือว่าเราต้องมาช่วยกันพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้าและไม่ว่าจะเป็นเวลาใดก็ตาม สิ่งที่ทำให้ อบต.ทำงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้คือ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชน เมื่อใดที่ อบต.สามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของ ประชาชนได้อย่างแท้จริง ก็จะทำให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ตำบลนั้นร่วมกัน

2) บทบาทในการบริหารจัดการท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจและสังคม

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างนั้น ๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริมการฝึก และการประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและ
- ผู้ด้อยโอกาส
- อันดีของท้องถิ่น
11. การบำรุงรักษาสีลปะ จารัตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของ
- ประชาชน
16. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย
โรงมหรสพและสาธารณสถานอื่น ๆ

24. การจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากร
ราชาดิและสิ่งแวดล้อม

25. การผังเมือง

26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ

28. การควบคุมอาคาร

29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และ
รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

31. กิจกรรมอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่
คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในการทำงานเพื่อประชาชน ส่งผลให้ อบต.มี พัฒนาการในการทำงานรอบ
ด้านมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนลงมาจากรัฐบาล อบต.ก็สามารถบริหารจัดการ
ได้เป็นอย่างดี สำหรับบทบาทในการบริหารจัดการท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเน้น การพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐานควบคู่กับการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ

ด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะการสร้างถนน ซึ่งมีความจำเป็นต่อการสัญจร
ไปมาและเพื่อการขนส่งสินค้า การขยายเขตไฟฟ้า และเพิ่มไฟฟ้าสาธารณะเพื่อความปลอดภัย
ในชีวิตและทรัพย์สิน ติดตั้งระบบน้ำประปาและสาธารณูปโภคอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อความ
เป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

ด้านการศึกษา เนื่องจากเป็นภารกิจสำคัญที่ได้รับการถ่ายโอนลงมา อบต.จึงให้
การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก เพื่อให้หน่ออ่อนของสังคม เติบโตขึ้นเป็นเยาวชนที่มี
คุณภาพ ทั้งด้านสติปัญญาและสุขอนามัย พร้อมทั้งจะก้าวไปสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ รวมทั้งยังส่งเสริมความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีความจำเป็นในชีวิต
ประจำวันมากขึ้น โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ซึ่งใช้ป็นศูนย์กลางในการรับและกระจายข่าวสารมาสู่
ท้องถิ่นโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ที่ทันสมัยในยุคดิจิทัล นอกจากนี้
อบต.ยังส่งเสริมในด้านการศึกษาดลอดชีพ พัฒนาให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับทุกคนใน
ชุมชน

ด้านสาธารณสุข อบต. มีจุดหมายหลักคือการสร้างสุขภาพ ดีถ้วนหน้าให้กับคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการออกกำลังกาย การสร้างลานกีฬา การส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการของผู้สูงอายุ การป้องกันโรคติดต่อ และป้องกันสาธารณสุขที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกพื้นที่โดยส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขที่ เน้นการเชื่อมโยงเครือข่ายกับอบสม.และอปพร. เพื่อร่วมกันสอดส่อง ดูแล และแก้ปัญหาวิกฤตเร่งด่วน

ด้านสิ่งแวดล้อม ได้มีการวางนโยบายดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในทุกด้าน โดยเฉพาะปัญหาขยะที่ทำให้หลายท้องถิ่น ต้องร่วมมือกันในรูปแบบเครือข่ายเพื่อจัดการระบบกำจัดขยะ และยักรณรงค์ให้ ประชาชนรู้จักการแยกขยะ เพื่อลดปริมาณขยะ และประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บของท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบ ต่างๆ เช่น ทำธนาคารขยะ ทำน้ำหมักชีวภาพ

ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ในแต่ละพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งด้านศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม เป้าหมายของ อบต.คือ ทำให้ความหลากหลายหลอมรวมอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยส่งเสริมกิจกรรมของทั้งชาวไทย พุทธและศาสนาอื่น

ด้านการส่งเสริมอาชีพ มีการสนับสนุนประชาชนสร้าง กลุ่มอาชีพต่างๆ ขึ้น ทั้งกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผลิตภัณฑ์ตำบล ซึ่งผลิตสินค้าพื้นบ้านสร้างและส่งเสริมให้ยกระดับเป็นสินค้าโอท็อป และจัดตั้งร้านค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ประจำตำบล อีกทั้งให้การส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การปลูกผักและเน้นให้พัฒนาต่อเนื่องด้วย การสนับสนุนให้ชาวบ้านผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อทดแทนปุ๋ยเคมี ใช้ในการเกษตร และจำหน่ายเป็นรายได้ให้กับครัวเรือน และ เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชนอีกด้วย

ด้านการออมทรัพย์ จังหวัดสงขลาถือว่ามีความโดดเด่น ในเรื่องการบริหารจัดการด้านการเงิน อบต.จึงสนับสนุนให้เกิด กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นในชุมชน

2) บทบาทในการบริหารจัดการท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจและสังคม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 42 องค์การบริหารส่วนตำบล ของจังหวัดเชียงใหม่ และได้ร่วมกันจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยผ่านการกระบวนการร่วมกันคิด และวิเคราะห์ศักยภาพความสามารถที่มีอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ละอบต. เริ่มเห็นการสร้างสรรค์รูปแบบการพัฒนาให้กับชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดเป็นสิ่งที่สำคัญกับชุมชน และเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างเกิดผลและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง และตรงตามความต้องการได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการจัดสรรงบประมาณรองรับแผนพัฒนาทางด้านปัจจัยพื้นฐานและสาธารณูปโภคเป็นสำคัญ และยังมีศักยภาพเพียงพอที่จะนำมาพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเกษตรและการท่องเที่ยว ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม พบว่า การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ 6% -25% ของงบประมาณรวมมีจำนวน 7 แห่งคิดเป็นร้อยละ 17 มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจและสังคมตั้งแต่ 26% -35% ของงบประมาณรวมมีจำนวน 9 แห่งคิดเป็นร้อยละ 21 มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ 36% -50% ของงบประมาณรวมมีจำนวน 20 คิดเป็นร้อยละ 48 มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ 51% - 65% ของงบประมาณรวมมีจำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12 และสูงสุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลยี่หว้า อำเภอสันป่าตอง อยู่ที่ 75% ของงบประมาณรวมทั้งหมด ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงศักยภาพของแผนงบประมาณในการบริหารจัดการท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจและสังคม

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	งบประมาณทั้งหมด	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม	การศึกษา	สิ่งแวดล้อม	รวมด้านเศรษฐกิจสังคม	อัตราร้อยละ
1	คอยสะเก็ด	เทพเสด็จ	21,743,800	1,160,000	2,983,000	745,000	1,003,800	5,891,800	27
2	คอยสะเก็ด	ป่าเมี่ยง	12,616,174	472,830	3,197,040	1,197,549	751,655	5,619,074	45
3	คอยสะเก็ด	สำราญราษฎร์	24,274,700	3,025,000	2,507,000	1,055,200	1,587,000	8,174,200	34
4	ฝาง	แม่ข้า	33,415,130	5,010,000	5,770,920	2,551,910	890,000	14,222,830	43
5	ฝาง	สันทราย	49,224,341	1,570,000	9,342,000	6,131,336	3,340,000	20,383,336	41
6	ฝาง	แม่งอน	33,615,150	2,498,000	8,096,425	5,498,000	2,058,000	18,150,425	54
7	แม่แตง	บ้านเป้า	22,687,000	937,000	930,000	620,000	2,675,000	5,162,000	23
8	แม่แตง	อินทขิล	10,306,700	100,000	4,921,000	318,500	1,380,000	6,719,500	65
9	แม่แตง	สันป่ายาง	25,970,000	1,330,000	5,780,000	3,230,000	1,340,000	11,680,000	45
10	แม่ริม	ห้วยทราย	11,617,935	285,000	2,788,200	-	1,248,520	4,321,720	37
11	สารภี	ท่าวังตาล	46,625,449	1,270,000	10,252,200	1,105,600	340,000	12,967,800	28
12	คอยเต่า	โป่งทุ่ง	25,072,000	1,350,000	2,745,000	2,820,000	3,730,000	10,645,000	42
13	แม่แจ่ม	ช่างเคิ่ง	7,760,000	770,000	570,000	320,000	740,000	2,400,000	31
14	แม่แจ่ม	แม่นาจร	8,176,280	255,000	847,000	1,768,560	550,000	3,420,560	42

ตารางที่ 4.1 แสดงศักยภาพของแผนงบประมาณในการบริหารจัดการท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจและสังคม (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหาร ส่วนตำบล	งบประมาณ ทั้งหมด	ด้าน เศรษฐกิจ	ด้านสังคม	การศึกษา	สิ่งแวดล้อม	รวมด้าน เศรษฐกิจ สังคม	อัตราร้อย ละ
15	สันกำแพง	สันกำแพง	31,783,000	1,430,000	9,126,000	1,220,000	2,942,000	14,718,000	46
16	แม่อาว	บ้านหลวง	53,731,520	4,565,000	4,611,000	5,070,520	1,125,000	15,371,520	29
17	พร้าว	ป่าดู่	53,661,635	11,712,000	3,702,300	3,022,500	1,583,835	20,020,635	37
18	เมือง	สันผีเสื้อ	19,379,000	1,185,000	1,730,000	2,335,000	2,485,000	7,735,000	40
19	เมือง	ช้างเผือก	33,151,200	320,000	1,321,200	430,000	480,000	2,551,200	8
20	จอมทอง	บ้านแปะ	96,689,845	50,284,000	3,886,000	5,440,845	3,474,000	63,084,845	65
21	สันป่าตอง	บ้านกลาง	28,349,750	4,739,000	4,563,980	3,909,170	955,000	14,167,150	50
22	สันป่าตอง	ทุ่งสะโตก	56,502,378	2,244,872	2,130,100	2,390,500	12,889,200	19,654,672	35
23	แม่แตง	แม่แตง	31,040,000	3,120,000	3,455,000	2,530,000	1,935,000	11,040,000	36
24	สันกำแพง	ออนใต้	86,604,300	16,360,000	2,569,000	2,255,000	1,470,000	22,654,000	26
25	ฝาง	เวียง	75,680,250	1,655,000	13,682,000	11,347,750	15,270,000	41,954,750	55
26	ฮอด	บ้านตาล	78,460,000	18,660,000	1,705,400	1,578,500	10,295,000	32,238,900	41

ตารางที่ 4.1 แสดงศักยภาพของแผนงบประมาณในการบริหารจัดการท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจและสังคม (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหาร ส่วนตำบล	งบประมาณ ทั้งหมด	ด้าน เศรษฐกิจ	ด้านสังคม	การศึกษา	สิ่งแวดล้อม	รวมด้าน เศรษฐกิจ สังคม	อัตราร้อย ละ
27	สันทราย	หนองแห้ง	37,418,090	910,000	815,000	480,000	590,000	2,795,000	7
28	แม่วาง	ทุ่งรวงทอง	31,986,700	3,422,000	3,734,900	768,100	6,977,500	14,902,500	47
29	หางดง	หารแก้ว	20,772,400	786,000	2,021,000	2,294,000	3,751,800	8,852,800	43
30	แม่แจ่ม	แม่ศึก	84,322,400	7,222,400	9,500,000	6,700,000	18,150,000	41,572,400	49
31	แม่ริม	ดอนแก้ว	14,717,266	1,337,000	3,307,500	1,000,000	845,000	6,489,500	44
32	สันป่าตอง	ยูหว่า	292,203,000	87,285,000	14,996,000	10,977,100	106,912,900	220,171,000	75
33	สันป่าตอง	สันกลาง	20,508,560	1,350,300	598,000	1,515,639	1,626,500	5,090,439	25
34	แม่แจ่ม	บ้านทับ	15,861,370	130,000	2,774,000	5,033,080	350,000	8,287,080	52
35	ดอยสะเก็ด	แม่คือ	43,149,720	1,590,000	1,248,220	260,000	1,795,000	4,893,220	11
36	สันกำแพง	บวกค้าง	43,384,560	20,000	1,330,000	195,000	860,000	2,405,000	6
37	แม่สาย	แม่สาว	26,680,000	1,830,000	2,350,000	2,140,000	1,250,000	7,570,000	28
38	แม่ริม	สันโป่ง	58,413,926	1,670,000	1,863,600	260,000	2,000,000	5,793,600	10

ตารางที่ 4.1 แสดงศักยภาพของแผนงบประมาณในการบริหารจัดการท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจและสังคม (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	องค์การบริหาร ส่วนตำบล	งบประมาณ ทั้งหมด	ด้าน เศรษฐกิจ	ด้านสังคม	การศึกษา	สิ่งแวดล้อม	รวมด้าน เศรษฐกิจ สังคม	อัตราร้อย ละ
39	แม่ริม	โป่งแยง	50,750,790	1,293,000	6,001,000	3,387,500	2,625,000	13,306,500	26
40	แม่แตง	จี้เหล็ก	14,287,634	732,000	2,139,200	340,000	540,000	3,751,200	26
41	ดอยหล่อ	สันติสุข	49,702,060	13,059,620	4,233,400	65,000	150,000	17,508,020	35
42	ดอยสะเก็ด	ป่าป้อง	32,413,900	500,000	7,231,000	1,000,000	2,838,900	11,569,900	36

(4.1.2) บทบาทของชุมชน

จากการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน กับประเด็นของการจัดการเรียนรู้ สังเกต พบว่าบทบาทของชุมชนและการมีโอกาสดูแลความคิดเห็นร่วมกันของชุมชนท้องถิ่น มีอยู่ในทุกพื้นที่ ความสำคัญและการต่อยอดจากความคิดฐานราก ได้ผ่านการกลั่นกรองจากการทำงานของผู้นำท้องถิ่น ในระดับคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล การรวบรวมการทำงานจากข้อมูลทุกฝ่ายจากชุมชนสู่การวางแผนดำเนินงานของท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ แต่บทบาทที่แท้จริงและจะดำเนินการได้มีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการนำข้อมูลระดับชุมชน หรือการจัดทำแผนชุมชนที่มีชุมชนที่มีศักยภาพและมีความต้องการที่แท้จริง (ไม่ใช่ความต้องการที่มาจากกรณีศึกษา) จึงจะทำให้กระบวนการพัฒนา กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดสัมฤทธิ์ผลได้ในหลากหลายมิติของการพัฒนาตลอดจนการกำหนดนโยบายสาธารณะในชุมชนไปสู่แผนการพัฒนาระดับเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

(1) ศักยภาพความสามารถของชุมชน และสินทรัพย์ชุมชน

การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้าน การผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน คือ ให้มีส่วนร่วมคิด What ร่วมทำ How ร่วมรับผลประโยชน์ For Whom บนรากฐานของความสามารถที่มีอยู่ จากการใช้ “ทุนของชุมชน” ทั้งที่เป็น ดินคำทุน (เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ ฯลฯ ที่มีอยู่ หรือสามารถจัดหาได้ตามศักยภาพ) ทุนทางเศรษฐกิจ (ปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างสะดวกราบรื่น เช่น ที่ดิน แหล่งน้ำ สภาพภูมิประเทศ การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น) และทุนทางสังคม วิธีการผลิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนสถาน โรงเรียน สถานีนามัย ฯลฯ) สมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจเองว่า พวกเราจะผลิตอะไร ได้บ้างตามศักยภาพและทุนประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ เราจะผลิตกันอย่างไร แล้วเราจะแบ่งปันผลประโยชน์จากการผลิตกันอย่างไร นั่นเอง หรือพูดได้ว่าชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของตนเอง ในลักษณะของการ คิดเอง ทำเอง ได้เอง

การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยองค์กรบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น จะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดการมีส่วนร่วมโดยตรงของ “ชุมชนฐานทรัพยากร” ในพื้นที่การพัฒนา ซึ่งในจำนวนมากมีลักษณะพิเศษที่ครอบคลุมพื้นที่ทางวัฒนธรรมและนิเวศที่แตกต่างกัน หลากหลาย อยู่ทั้งในและนอกเขตทางการปกครอง การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาชุมชนเพื่อให้

(2) บทบาทของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฐานราก

ความเข้มแข็งของชุมชนและวิถีทางของชุมชน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้ชุมชนให้ยั่งยืนได้ด้วยการพัฒนานั้น ๆ ไม่ใช่อยู่ที่ความร่ำรวยอย่างเดียว แต่ที่ทำไปเพราะมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ

1) การพัฒนาขีดความสามารถของคน ครอบครัว และชุมชนจากการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้พึ่งตนเองได้

2) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จะเห็นว่าถ้าสามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดได้ ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมก็จะหมดไปจากชุมชนนั้น ๆ แต่มีความมั่นคงยืนอยู่บนขาตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น การสนับสนุนแนวทางนี้ เชื่อว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำได้ง่ายกว่าการที่จะดำเนินการ ไปจากข้างบน(รัฐบาล) ไปสู่ข้างล่าง (ประชาชน) เนื่องจากปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเป็นสิ่งที่มียู่กับท้องถิ่นและตัวคนในท้องถิ่นเอง ซึ่งน่าจะดีกว่าการดำเนินการโดยการวางแผนของรัฐบาลไปจากส่วนกลาง ที่อาจจะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่นและทุนท้องถิ่นในชุมชนต่าง ๆ น้อย นอกจากนี้การมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนยังมีจุดแข็งที่เอื้ออำนวยต่อการประสบความสำเร็จคือ

1) คนในท้องถิ่นในชุมชนเดียวกันมีจิตสำนึกร่วมกัน มีความเป็นมาและดำรงอยู่ด้วยกัน

2) การมีความเอื้ออารี มีความช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของสังคมท้องถิ่นอยู่แล้ว

3) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ระหว่างกลุ่มด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่การบังคับหรือสั่งการ

4) เป็นการพัฒนาที่เริ่มมาจากการกำหนดพื้นที่ โดยคนในชุมชนที่มีจำนวนไม่มาก จัดการได้ง่ายกว่าและเมื่อพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งประสบความสำเร็จแล้วสามารถแพร่กระจายแนวคิด วิธีการ ก่อให้เกิดการพัฒนาในลักษณะเดียวกันออกไปเป็นวงกว้าง

2.1) ลักษณะการรวมกลุ่ม การรวมกลุ่มในการดำเนินงานของชุมชน

แต่ละแห่งจะมีลักษณะของการรวมกลุ่มกันทำงานในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มสินค้าโอท็อป กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ กลุ่มสวัสดิการสังคม เป็นต้น ลักษณะการรวมกลุ่มของชุมชน โดยทั่วไปเกิดจาก บทบาทของผู้นำกลุ่มหรือตัวแทนกลุ่มที่ประกอบไปด้วยบุคคลหลากหลายความสามารถ อาทิเช่น ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการบำนาญ(ทั้งข้าราชการครู นายธนาคาร ตำรวจ ทหาร) ซึ่งจะได้รับความสะดวกสบาย จากความดีงาม ความอาวุโส ความศรัทธาในด้านอาชีพ ความรู้ และการมีภาวะผู้นำทางสังคมที่เด่นชัด ทำให้สามารถสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน อันจะก่อให้เกิดการรวมกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุให้เข้ามาร่วมกันทำกิจกรรมชุมชนร่วมกัน เพื่อสร้างกิจกรรม อาชีพเสริม จนเป็นพื้นฐานของสังคมและเศรษฐกิจ ได้หลากหลายรูปแบบ

2.2) การบริหารจัดการกลุ่ม กระบวนการหลังจากเมื่อเกิดการรวมกลุ่ม

กันทำกิจกรรมที่สามารถสร้างและยกระดับเศรษฐกิจและสังคม ให้เป็นการทำงานในรูปแบบของการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง กลุ่มการทำงานด้วยจิตใจอาสาเพื่ออนุรักษ์สืบต่อวัฒนธรรมและช่วยเหลือกันทางสวัสดิการสังคม หรือแบ่งปันส่วนขาดให้กับสังคม หรือเป็นลักษณะกลุ่มจัดตั้งธุรกิจขนาดเล็กในชุมชน บทบาทในการดำเนินงานของการทำงานแต่ละกลุ่มย่อมมีการจัดตั้งผู้นำ ผู้ประสานในการทำงาน อาจอยู่ในรูปของโครงสร้างกลุ่มแบบง่าย หรือการจัดตั้งโครงสร้างกลุ่มตามรูปแบบที่มีบทบาทของประธานกลุ่ม และการทำงานของแต่ละฝ่าย ซึ่งในปัจจุบันได้เกิดจากการเรียนรู้ของกิจกรรมหลายด้านในสังคม ทั้งกองทุนหมู่บ้าน บทบาทคณะกรรมการวัด หมู่บ้าน เงินสวัสดิการณานกิจ ต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมของกลุ่มมีการดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่องและมีความคิดเห็นร่วมกัน

2.3) ความสัมพันธ์ทางสังคม และวัฒนธรรม บทบาทของการทำงาน

ในชุมชน สมาชิกของชุมชนจะมีพื้นฐานความคิด การดำเนินชีวิต ตามลักษณะของการรวมกลุ่มกันทางสังคม จาก พื้นฐานทางครอบครัว การนับถือศาสนา และความมีเอกลักษณ์ของทางด้านวัฒนธรรม ได้เป็นจุดชี้แนะและก่อให้เกิดเป็นสินทรัพย์ทุนทางสังคม ทางความคิด เช่น วัฒนธรรมทางด้านชุมชนชาวไทยภูเขา (ปีใหม่ม้ง) การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ การบวชป่า การนับถือผีขุนน้ำ การนำเสนอสิ่งโบราณวัตถุสถาน เวียงกุมกาม วัดกองลาน ตลอดจนมิติที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ชุมชนทั้งที่เป็นธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ขุนเขา วิธีการการดำเนินชีวิต บ้านโฮมสเตย์ การ

2.4) ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อเกิดกิจกรรมรวมกลุ่มของชุมชนในแต่ละพื้นที่ จะก่อให้เกิดมิติมูลค่าของสินทรัพย์ชุมชนในประเด็นทางด้านเศรษฐกิจทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ในแง่ของการจัดตั้งงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล การเกิดรายได้และเงินปันผลให้กับกลุ่มและสังคม การได้รับความสนับสนุน ความร่วมมือและการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภายนอกอื่นๆ การเกิดพลังสามัคคี พลังความเลื่อมใสศรัทธาธรรม ทั้งในรูปของการทำงานร่วมกัน การบริจาคทุนทรัพย์ ของคนในชุมชนและนอกชุมชน การเกิดเส้นทาง การขนส่งและเส้นทาง การท่องเที่ยวทั้งในรูปของวัฒนธรรม ประเพณี สินค้า และการเชื่อมโยงการเรียนรู้ในสังคม ที่สามารถสร้างผลลัพธ์และผลตอบแทนคืนสู่ชุมชนสังคมได้มากขึ้น

2.5) พัฒนสินทรัพย์ที่มีคุณค่าของชุมชน จากการวิเคราะห์การพัฒนาสินทรัพย์ที่มีคุณค่าของชุมชน สิ่งสำคัญที่สุด คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพและรู้จักคุณค่าของชุมชนและทำงานเพื่อชุมชนเป็นหลัก มีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละ ยอมรับและอดทนต่อการทำงานเพื่อการพัฒนาชุมชน สร้างความสุข ความรัก ความสามัคคี และมองเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ยอมทำงานเพื่อส่วนรวมเป็นสำคัญ ตลอดจนรู้จักคุณค่าของการทำงานที่เพียงพอกับชุมชนการพัฒนาที่เหมาะสม

(4.1.3) บทบาทของนักวิจัย

บทบาทของนักวิจัยและนักวิจัยร่วมในโครงการ การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจและสังคม ในครั้งนี้บทบาทสำคัญในส่วนของการมีส่วนร่วมกับชุมชนภาคชนบทและชุมชนเมืองด้วยการใช้หลักวิชาการเข้าไปกระตุ้นและสร้างให้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดให้เหมาะสมเพื่อข้อสรุปของแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการพึ่งพาตนเอง และเน้นการใช้ศักยภาพที่มีของท้องถิ่น ทั้งในส่วนของการจัดการบริหารส่วนตำบล ได้กระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของข้อมูลชุมชน ความสำคัญของแผนชุมชน ที่จะต้องนำมาสอดคล้องกับการพัฒนาสินทรัพย์ในชุมชน ด้วยการสร้างแผนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าของการลงทุนร่วมกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและคงอยู่ได้กับชุมชนอย่างยั่งยืน สร้างและเรียนรู้การส่งเสริมและพัฒนาชุมชนด้วยแผนการจัดการทางด้านสังคม วัฒนธรรม ศาสนา ศักดิ์สิทธิ์ การศึกษา อนามัยสิ่งแวดล้อม และการการมีส่วนร่วม

4.2 การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม

โครงการวิจัย การจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของภาคชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้สร้างการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนทางด้านเศรษฐกิจและสังคม กับบทบาทในการสร้างนักวิจัยท้องถิ่น เพื่อนำแผนชุมชนนำไปสู่การพัฒนาทั้งทางด้านทรัพยากรมนุษย์และเรียนรู้ที่จะนำสื่อสารสนเทศของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ การเกษตร การท่องเที่ยว ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านการศึกษาและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ไปยกระดับต่อยอดการเกิดมูลค่าทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและสังคมอันเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ด้วย 4 กระบวนการวิจัยเพื่อจัดการเรียนรู้ ดังนี้

4.2.1) การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างและพัฒนานักวิจัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ความสำคัญของการสร้างมูลค่าเพิ่มทางทรัพยากรมนุษย์ในสังคม ผู้จัดการเรียนรู้เพื่อสร้างและพัฒนานักวิจัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์บริบทชุมชนท้องถิ่นเพื่อกำหนดแนวทางของการพัฒนานักวิจัยของท้องถิ่น ให้สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของชุมชนนั้นๆ กรณีศึกษาครั้งนี้ผลลัพธ์ที่วางเป้าหมายไว้คือ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นไว้ที่นักวิจัยท้องถิ่นทั้ง 42 คน ซึ่งจะได้ทำการวิเคราะห์บริบทชุมชนกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในทิศทางความสัมพันธ์ของการสนับสนุนการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมพื้นที่รับผิดชอบ โดยแบ่งประเภทของแนวทางการพัฒนาออกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวและการเกษตร 2) ด้านสังคม และวัฒนธรรม 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านอนามัย และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เห็นถึงทิศทางของบริบทชุมชนทั้ง 42 ชุมชน นักวิจัยท้องถิ่นแต่ละคนได้ทำการวิเคราะห์บริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

4.2.2) การจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างแผนชุมชนในการยกระดับการพัฒนา

ท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ จาการากหญ้าสู่รากแก้ว

การจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างแผนชุมชนในการยกระดับการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ จาการากหญ้าสู่รากแก้ว” เพื่อให้สมาชิกของชุมชนในท้องถิ่น สามารถใช้กระบวนการจัดการการเรียนรู้ (LM) ในการสร้างแผนชุมชนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านสังคม และวัฒนธรรม และด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมตามท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้ชุมชนได้วิเคราะห์ความสำคัญและความคุ้มค่าต่อการใช้แผนชุมชนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้กับท้องถิ่นของตนเอง และสามารถยกระดับการพัฒนาชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมสู่ระดับที่เข้มแข็งได้

4.2.3) การจัดการการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแนวทางในการเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นในแต่ละด้านได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ การเกษตรและการท่องเที่ยว ควรจัดการเรียนรู้ในการสร้างแผนธุรกิจ แผนประชาสัมพันธ์สินค้า แผนการตลาด และแผนพัฒนาบุคคลด้านธุรกิจชุมชน ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรม ควรจะจัดการเรียนรู้ในการประชาคมแบบมีส่วนร่วมในการสร้างความสงบสุขในชุมชน การสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของผู้นำชุมชนทั้งกายและใจ คุณธรรมและจริยธรรมให้เพิ่มขึ้น ในด้านการศึกษา นั้น ควรจะจัดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาจิตวิทยารวมถึงการสร้างเชาวน์อารมณ์ (EQ) ในเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น ส่วนด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมนั้น ควรจะจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงสุขอนามัยของชุมชนให้สะอาด ปลอดภัย ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ทั้งสี่ด้านนี้ จะช่วยเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีศักยภาพที่เพิ่มขึ้นในการที่จะต่อยอดสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นต่อไป

4.2.4) การจัดการเรียนรู้ในการบูรณาการการสื่อสารของชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

การบูรณาการการจัดการเรียนรู้การสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเพิ่มศักยภาพของคนในชุมชนให้รู้จักการใช้หลักการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการนำเสนอการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

